

એમ.એ. ભાગ-૧ સંસ્કૃત (૨૦૦૪)ની પરીક્ષા માટે

પ્રશ્નપત્ર ૧ : (મુખ્ય અને ગોષા) સંસ્કૃત નાટ્યકાર : ... ૧૦૦ ગુણ

(ક) ભવભૂતિનું ઉત્તરરામચરિત

(ખ) ભવભૂતિનું માલતીમાધવ

Units : I ભવભૂતિનું જીવન, સમય, કવન, નાટ્યકાર તરીકે તુલનાત્મક મૂલ્યાંકન	૨૦ ગુણ
II ઉત્તરરામચરિત (અનુવાદ અને સંદર્ભવાક્યો)	
III ઉત્તરરામચરિત - સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન	૨૦ ગુણ
IV માલતીમાધવ (અનુવાદ અને સંદર્ભવાક્યો)	૨૦ ગુણ
V માલતીમાધવ - સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન	૨૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર-૨ : ઋગ્વેદ અને અપઠિત સંસ્કૃત મંડળ ૧૦નાં નિયત સૂક્તો : ... ૧૦૦ ગુણ

૧, ૨, ૪, ૧૦, ૧૪, ૧૫, ૧૬, ૪૧, ૪૩, ૭૧, ૮૧, ૮૦, ૮૫, ૮૭, ૮૮, ૧૦૩, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૧૭, ૧૧૮, ૧૨૧, ૧૨૩, ૧૨૫, ૧૨૭, ૧૨૮, ૧૩૦, ૧૪૫, ૧૪૬, ૧૫૧, ૧૬૩, ૧૬૪, ૧૭૦, ૧૭૨, ૧૭૭, ૧૮૦, ૧૮૧ (પૂર્વવત્)

તદુપરાંત : ૩૦, ૬૩, ૭૦, ૮૬, ૧૨૬, ૧૩૩, ૧૫૮, ૧૬૭, ૧૮૨, ૧૮૪.

Units : I ઋગ્વેદ (મંડળ-૧૦નાં નિયતસૂક્તો-૨૩)નો વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૧૫ ગુણ
II ઋગ્વેદ (મંડળ-૧૦નાં નિયતસૂક્તો, બીજાં ૨૩ સૂક્તો)નો વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૧૫ ગુણ
III વૈદિક વ્યાકરણ, પદપાઠ, સ્વરાંકન, સ્વરચિત, છન્દ, લેટ્ લકાર, વૈદિક હેત્વર્થ વગેરે ઋગ્વેદકાલિન ધર્મ, સમાજ, સમય, દેવતાશાસ્ત્ર, વૈદિક પુરાકથા અને દાર્શનિક વિચારો	૨૦ ગુણ
IV અપઠિત સંસ્કૃતમાંથી ગુજરાતી અનુવાદ (બે પેરેગ્રાફ)	૨૫ ગુણ
V (ક) મેઘદૂત (પૂર્વમેઘ ૧-૧૫)ની સંસ્કૃત ગદ્યમાં સમજૂતી ૧૫ } (ખ) ગદ્યખંડની સમજૂતી અને પ્રશ્નોત્તરી અથવા સંક્ષેપ લેખન ૧૦ }	૨૫ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૩ : વૈકલ્પિક શાસ્ત્રો : (નીચેના પાંચમાંથી કોઈ એક શાસ્ત્ર) : ... ૧૦૦ ગુણ

(૧) વ્યાકરણશાસ્ત્ર

Units : I પાણિનીય વ્યાકરણશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ	૨૦ ગુણ
II વૈયાકરણસિદ્ધાન્તકૌમુદી (પરિભાષા અને સંધિ પ્રકરણો)	... ૨૦ ગુણ
III સુબન્ત રૂપ સિદ્ધિ (ષડલિંગ પ્રકરણ)	૨૦ ગુણ
IV વ્યાકરણ મહાભાષ્ય (પસ્મશાહિનક) ૧-૧-૧	૨૦ ગુણ
V વ્યાકરણ મહાભાષ્ય (કારકાહિનક) ૧-૪-૨૩	૨૦ ગુણ

(૨) વેદાન્ત શાસ્ત્ર

પ્રશ્નપત્ર ૩ : (ક) બ્રહ્મસૂત્ર શાંકરભાષ્ય; તેમાં નીચેનાં સૂત્રો ભાષ્ય સાથે કરવાનાં ૫૦ ગુણ

અધ્યાય ૧ : પાદ : ૧. સૂત્ર ૧થી ૫, ૧૦થી ૧૮, ૨૨, ૨૮, ૩૧.

પાદ : ૨. સૂત્ર ૨થી ૪, ૭થી ૧૩, ૧૮થી ૨૧, ૨૩થી ૩૨.

પાદ : ૩. સૂત્ર ૧થી ૩, ૧૦થી ૧૪, ૨૪થી ૩૮, ૪૨, ૪૩

પાદ : ૪. સૂત્ર ૧થી ૨૮ (આખો પાદ)

અધ્યાય ૨ : પાદ : ૧. સૂત્ર ૧થી ૨, ૪થી ૧૧, ૧૩થી ૧૮, ૨૧થી ૩૭

પાદ : ૨. સૂત્ર ૧થી ૪૫ (આખો પાદ)

પાદ : ૩. સૂત્ર ૧થી ૬, ૧૩, ૧૪, ૧૬થી ૫૩

પાદ : ૪. સૂત્ર એક પછા નહીં, આખો પાદ ૨૬

અધ્યાય ૩ : પાદ : ૧. સૂત્ર ૧થી ૧૧, ૨૨થી ૨૭

પાદ : ૨. સૂત્ર ૧૧થી ૪૧

પાદ : ૩. સૂત્ર ૧થી ૪, ૧૧થી ૧૩, ૧૬, ૧૭, ૨૭થી ૩૨, ૫૩, ૫૪

પાદ : ૪. સૂત્ર ૧, ૨, ૮, ૧૮થી ૨૦, ૨૩, ૨૪, ૨૬થી ૨૮, ૩૭, ૪૦થી ૪૬, ૫૧, ૫૨

- અધ્યાય ૪ : પાદ : ૧. સૂત્ર ૧થી ૪, ૧૧થી ૧૯
 પાદ : ૨. સૂત્ર ૭થી ૨૧
 પાદ : ૩. સૂત્ર ૧થી ૧૬
 પાદ : ૪. સૂત્ર ૧થી ૨૨ આખો પાદ ૨૬.

(ખ) ગૌડપાદકારિકા :

Units : I	બ્રહ્મસૂત્ર શાંકરભાષ્ય - વિવરણ સાથે અનુવાદ (સૂત્રોની સમજૂતી)	૫૦ ગુણ
II	અધિકરણો વિશે સવિસ્તર નોંધ	૨૦ ગુણ
III	બ્રહ્મસૂત્ર શાંકરભાષ્ય વિષયક તત્ત્વચિંતનના પ્રશ્નો	૧૫ ગુણ
IV	ગૌડપાદકારિકાઓની સમજૂતી	૨૦ ગુણ
V	ગૌડપાદકારિકાના તત્ત્વચિંતનાત્મક પ્રશ્નો	૩૦ ગુણ

૩. અલંકારશાસ્ત્ર

પ્રશ્નપત્ર ૩ : અભ્યાસક્રમ :

... ૧૦૦ ગુણ

- (ક) દંડીનો કાવ્યાદર્શ
 (ખ) આનંદવર્ધનનો ધ્વન્યાલોક (પ્રથમોદ્યોત 'લોચન' ટીકા સાથે)
 (ગ) મમ્મટનો કાવ્યપ્રકાશ : ૩થી ૯.

Units : I	દંડીનો કાવ્યાદર્શ	૨૦ ગુણ
II	ધ્વન્યાલોક ૧ (લોચન સાથે) અને ૨	૨૦ ગુણ
III	ધ્વન્યાલોક ૩ અને ૪	૨૦ ગુણ
IV	કાવ્યપ્રકાશ ૩, ૪, ૫	૨૦ ગુણ
V	કાવ્યપ્રકાશ ૬, ૭, ૮, ૯	૨૦ ગુણ

સૂચિત સંદર્ભ સાહિત્ય

1. Sanskrit Poetics - S. K. De.
2. History of Sanskrit Poetics - P. V. Kane
3. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર - બલદેવ ઉપાધ્યાય
4. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર - જી. ટી. દેશપાન્ડે (અનુ જશવન્તી દવે)
5. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ - ટી. એસ. નાન્દી
6. ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર મંજૂષા - ડૉ. રમેશ બેટાઈ
7. રસગંગાધરની ભૂમિકા - પ્રો. આર. બી. આઠવલે
8. ધ્વન્યાલોક - ટી. એસ. નાન્દી, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ.

(૪) સાંખ્યયોગ શાસ્ત્ર

પ્રશ્નપત્ર ૩ : નિયત અભ્યાસક્રમ :

... ૧૦૦ ગુણ

1. સાંખ્યકારિકા (વાચસ્પતિ મિશ્રની તત્ત્વકૌમુદી સાથે)
2. સાંખ્યસૂત્ર (વિજ્ઞાન ભિશુના પ્રવચનભાષ્ય સાથે)
3. મહાભારત (શાંતિપર્વમાંનું સાંખ્યદર્શન) BORI આવૃત્તિ અધ્યાય : ૧૭૫ થી ૧૮૫, ૧૮૭, ૧૮૮ થી ૨૦૩, ૨૧૨, ૨૩૧, ૨૩૭ થી ૨૪૭, ૨૮૯ થી ૨૯૬, ૨૯૮ થી ૩૩૬, ૩૩૮, ૩૩૯.

(નોંધ : ઉપરના અધ્યાયમાં આવતા સાંખ્યદર્શનની સમજ અપેક્ષિત છે, અનુવાદ કે વાક્યની સમજૂતી અપેક્ષિત નથી.)

Units : I	મહાભારતનું સાંખ્યદર્શન	૨૦
II	સાંખ્યકારિકા તત્ત્વકૌમુદી (૧ થી ૩૬ કારિકા)	૨૦
III	સાંખ્યકારિકા તત્ત્વકૌમુદી (૩૭ થી અંત સુધી)	૨૦
IV	સાંખ્યસૂત્ર (પ્રવચન ભાષ્ય સાથે) ૧ થી ૩ અધ્યાય	૨૦
V	સાંખ્યસૂત્ર (પ્રવચન ભાષ્ય સાથે) ૪ થી અંત સુધી.	૨૦

સૂચિત સંદર્ભગ્રંથો

1. History of Samkhya - Yoga as in Garbe's Samkhy Philosophy
2. Samkhya System - A. B. Keith
3. Origin and Development of Samkhya Philosophy - P. B. Chakravarty
4. સાંખ્યયોગ દર્શન - ડૉ. નગીન શાહ, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
5. સાંખ્યદર્શન - ડૉ. ઉદયવીર શાસ્ત્રી
6. The Commentaries of the Samkhy-Karika - A study - Ed. by Dr. E. A. Solomon, Guj. Uni.

(પ) પુરાણશાસ્ત્ર

પ્રશ્નપત્ર ૩ : નિયત અભ્યાસક્રમ :

... ૧૦૦ ગુણ

શ્રીમદ્ ભાગવત-મહાપુરાણ (સ્કન્ધ ૮થી ૧૧) Edition B. J. Institute of Learning and Research, Ahmedabad.

Units : I	શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ (સ્કન્ધ : ૮-૯)	૨૦
II	શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ (સ્કન્ધ : ૧૦)	૨૦
III	શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ (સ્કન્ધ : ૧૧)	૨૦
IV	શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણ (ધર્મ અને દર્શન)	૨૦
V	ભાગવત પુરાણનું ઐતિહાસિક અને તુલનાત્મક અધ્યયન	૨૦

સંદર્ભ સાહિત્ય

1. Ancienct Indian Historical Tradition by Pargiter
2. Studies in Puranic Records on Hindu Customs - R. C. Hazara
3. Cambridge History of Indian (Vol. I, Chapter-XII).
4. Philosophy of Srimad Bhagawata (Vol. I & II) by Bindeshwar Bhattacharya.
૫. પુરાણ-વિમર્શ (હિન્દી)-બલદેવ ઉપાધ્યાય.
૬. પુરાણ-પરિશીલન - ગિરીધર શર્મા ચતુર્વેદી બિહારી, શ. ભા. પરિષદ, પટણા.

પ્રશ્નપત્ર ૪ : સંસ્કૃત-એન્ટાયરનું પ્રશ્નપત્ર ૪ :

નિયત અભ્યાસક્રમ :

(૧)	વાલ્મીકિનું રામાયણ-અયોધ્યાકાંડ (૧થી ૫૦ સર્ગો). M. S. Uni. Baroda Edition	૫૦ ગુણ
(૨)	ભટ્ટ નારાયણનું વેણીસંહાર-નાટક.	૫૦ ગુણ
Units : I	આર્ષમહાકાવ્યનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ, વિવિધ વાચનાઓ અને સમીક્ષિતાવૃત્તિ	૧૦
II	વાલ્મીકિ રામાયણ : અયોધ્યાકાંડ (૧થી ૨૫ સર્ગો) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
III	વાલ્મીકિ રામાયણ : (૨૬થી ૫૦ સર્ગો) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
IV	ભટ્ટ નારાયણનું વેણીસંહાર (અંક ૧થી ૪) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ	૨૦
V	વેણીસંહાર (૫થી ૭ અંક) વિવેચનાત્મક અભ્યાસ અને અનુવાદ.	૩૦